

Ocvirku, Mirku, Adamiču, Šantlu in Duganu) pisal, da »morajo vsled polovičarskih študij ostati vse svoje žive dni le boljši ali slabši diletantje in amaterji«. Res je le, da sem, ocenjujé Premrlovo »Fugo«, izrazil željo, »naj bi le dosti takih imeli, ki so svoje študije res dovršili in ki vsled tega niso kakor večina naših skladateljev obsojeni, ustaviti se na polovici pota, ostati vse žive dni polovičarji«. Da se ta opazka ne tiče v dotični številki zastopanih skladateljev, je iz nadaljnjega konteksta dotičnega članka (IX/46) jasno razvidno. Sicer pa upam, da mi nihče ne podtika opazke, s katero bi žalil svoje lastne visoko cenjene sodelavce, hkratu pa gotove umetnike in sebe na več kot aroganten način poveljčal na njihove stroške. Jaz smatram torej dotični citat kot lapsus calami, ki ga je povzročila sicer zelo hvalevredna, a tu, žal, usodepolna naglost poročevalčeva, in prosim, da vzamejo zadeti skladatelji to mojo izjavo na znanje.

Krek

V svojem spisu »Odmevi naših gajev« (Slovenec štev. 273—275 z dne 30. nov. do 2. dec. 1910) se drga *Bajuk* čisto po nepotrebnem in na obžalovanja vreden način ob našo novejšo umetno glasbo, češ, da je le »monopol nekaterih ljudi«, da »še sploh nimamo umerjene domače glasbe«, da »segamo le (!) po hipermodernih produkcijah, ki nosijo velikokrat znamenje bolne prenapetosti«. Če bi slovenski Tolstoj svoje trditve le bil tudi podprl z dejstvi! Kdor zasleduje programe naših glasbenih društev leta in leta tako pazljivo kakor pisec teh vrst, mora le konstatovati, da je naravnost sramotilno — za nas, ali za društva? le to je vprašanje —, kako malo se je do sedaj oziralo na desetletna prizadevanja novejših skladateljev. In sedaj, ko smo si komaj priborili vsaj to, da nas tuptam, dasi tako dosti redko, vpoštevajo pri sestavljanju koncertnih programov, sedaj pride novi zveličar in nas žene ven iz templja umetnosti, kakor bi bili škodljivci slovenske kulture. Kdor ima bistre oči, mora opazovati, da so mlajši narodi v umetnostnih stvareh vedno in povsod najprej napredovali v obliki, v zunanostih umetnostnih pojavov. (Primeri naše slikarstvo!) Začetek vsakega napredka na umetniškem poiju leži v posnemanju zunanjih znakov umetnosti višjekulturnih narodov. Duh se zadnji razvija in osvobojuje iz tujih vplivov, on se zadnji osamosvoji. Treba torej malo potrpežljivim biti. Komaj deset let delamo glasbeni naprednjaki, pa se od nas zahteva, da smo sami geniji. Kdor ni ničesar drugega slišal kakor naše stare umetne in naše narodne pesmi, ta nam nikoli ne ustvari velikega dela bodočnosti. On, ki ga čakamo tako nestrpno, bo napojen s tujimi spoznavanji, od nas pa se bo razločeval po duhu, ki ga bo vdihal našim naprednim formam, in ki mora biti duh genija. Če bi poznal *Bajuk* duševni razvoj po njem citiranega *Smetane*, največjega častilca in posnemalca *Wagnerjevega* (!), bi bil z nami prepričan, da predhodniki našega glasbenega zveličarja nikakor ne bodo obdelovalci, harmonizatorji ali enostranski oboževalci narodnih pesmi, ampak naše vrste ljudi, ki mu vsaj v eni panogi, v formi, pripravljajo pot. Radi tega spoštujte nas barem kot »vpijoče v puščavi« in ne zaničujte Janezov, ker niso Kristusi!

O *Franu Gerbiču* prinaša zagrebški »Pjevački Vjesnik« (štev. 7—9 l. 1910) kratko biografsko črtico.

Alojzij Sax †. 13. novembra 1910 je umrl učitelj pri-silne delavnice in pevovodja raznih pevskih društev v Ljubljani, *Alojzij Sax*. Pokojnik je bil tudi delaven kot slovenski skladatelj.

Hrvatski skladatelj pater dr. Marković je umrl v sinjskem frančiškanskem samostanu, star 70 let.

Pevec Franc Naval-Pogačnik, ki je v zadnjih mesecih po vseh velikih mestih koncertiral z najboljšim vspehom (tako kot operni kakor kot koncertni pevec), je debutil dne 25. oktobra 1910 kot dramatični pisatelj. Njegovo dramo »Pismo« so predstavljali v gledišču v Kral. Vinohrádyh pri Pragi. Žel je z njo priznanje občinstva. V kratkem uprizorijo njegovo veseloigro »Črna roža«.

Anton Razinger, od prvih početkov »Glasbene Matice« nje delaven član, je praznoval svojo šestdesetletnico. Naj-starejšemu pevcu v zboru na čast je priredila »Gl. M.« dne 7. decembra 1910 pevski večer. Izročen mu je bil o tej priliki prstan z briljanti.

Ob petdesetletnici himne »Naprej zastava Slave« pri-občuje novi srbski list »Tribuna«, ki izhaja v Belemgradu, v svoji 3. štev. lepo uspelo sliko *Davorina Jenka*, faksimile partiture »Napreja« in nekaj vrst o življenju in delovanju skladateljevem, v katerih zabeležeje med drugim tudi sledeči interview s skladateljem: Na vprašanje, ako morda izvira melodija jubilejne pesmi (scil. himne »Naprej«) iz kakih starejših motivov, je Jenko od-govoril: »Ne, ta melodija je moj umotvor!« »Ali je ona proizvod daljšega truda?« »Ne, ona je plod hipnega navdušenja«, je od-govoril Jenko. »Kdaj ste himno Naprej zastava Slave prvič in kdaj zadnjič dirigirali?« »Prvič sem jo dirigiral pred 50. leti v Ljubljani, zadnjič pa na nekem koncertu Belgrad. pevskega društva«.



Naše skladbe.

Topot nam podaje *Adamič* s svojo klavirsko skladbo »Morje« nekoliko programske muzike. Noč na morju! Popolna tišina. Le tu pa tam poskoči gibčna ribica nad zrcalo ali igra lahna sapica z vodo, v katero posegajo rahlo in enakomerno vesla samotnega čolna. Včasih se grozno lepi kolos v spanju stegne, voda pljuska ob obrežje. Sicer vse tiho . . . Skladatelj pri-pravlja ciklus šest morskih slik, h katerim je vzel legendo iz *Aškerčevih* »Jadranskih biserov«. Pogovarjajoč se s piscem o naši umetnosti izrazil je pesnik opetovano svoje začudenje, da se naši upodablajoči umetniki tako malo zanimajo za morje, to zakladnico vsakega umetnika. Moral sem mu pri-trditi. Takrat »Jadranski biseri« še niso bili spesnjeni, vsaj v blestečo verižico še niso bili zvezani. Sedaj imamo njegovo apoteozo slovenskega morja. Veseli nas, da je morda glas-benik prvi, ki je sledil pesniku in posvetil večje delo obču-dovanju in poveličanju najkrasnejšega, kar nosi zemlja . . .

Sledi *Lajovičev* samospjev »Zunaj na rahlo sapica piha«, kakor večina *Lajovičevih* del namenjen samo »najvišjim sto« naše muzikalne inteligence. To velja to pot ne le za pevko, ki mora biti čvrsta plavarica, sigurna v enharmoniki kakor riba v vodi, temveč tudi za njenega sodruga. Harmonski aparat je v razmerju s priprostim, skromnim besedilom tako bogat, da je treba najdiskretnejšega spremljevalca, takorekoč liričnega pesnika pri klavirju, ki zadene fino ubranost pesmi, izogibaje se preostremu konturiranju posameznih harmoničnih potez. Skladateljevega predpisa »Lahkotno« se ne more dosti pod-črtati. Torej pianist s težkimi prsti — roko proč! Ensemble, ki tej pesmi pripomore k zaslužnemu učinku, se sme lotiti najtežjih problemov moderne muzike. Takim glasbenikom pa priporočamo *Lajovičev* pesem najtopleje v resno študiranje.

»Katica«, *Mirkov* četverspev, je videl že luč koncert-nega odra. Prednašbe v Trstu, Gradcu so dokazovale, da imamo skladbo pred seboj, ki ne bo zaman iskala dotika z našimi pevci in z našim občinstvom. S svojo narodno noto in prav fantovsko vervo se kmalu priljubi obema.

O tesnem razmerju, v katerem je živel naš jubilar *Gerbič* s poljskim narodom in njegovo glasbo, priča skladateljeva »Ma-zurka«. Elegantni, z ornamentami okrašeni klavirski slog in